

NOVĂCEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul VIII, Numărul 89 ❖ Joi, 26 Noiembrie 2020 ❖ ISSN 2392 - 6961

ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

1 Decembrie - un miracol istoric, dar și o construcție comună a strămoșilor

În calendarul istoric al poporului nostru există zile cu profundă semnificație istorică. Dintre toate, ziua cea mai importantă, sărbătoarea de suflet a tuturor românilor este 1 Decembrie, Ziua Națională a României și nu întâmplător a fost aleasă această zi, ci tocmai datorită semnificației sale istorice.

Alegerea zilei de 1 Decembrie ca Zi Națională a făcut trimitere la Marea Unire, unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România în anul 1918, respectiv realizarea României Mari. Astfel, 1 Decembrie a fost instituită ca zi națională prin Legea nr. 10 din 31 iulie 1990, publicată în Monitorul Oficial nr. 95 din 1 august 1990 și menționată de Constituția României din anul 1991, la articolul 12, alineatul 2. Însă, 1 Decembrie nu a fost singura zi națională. România a mai schimbat două astfel de sărbători în trecut. Între 1866 și 1947, românii au sărbătorit Ziua Națională pe 10 Mai, dată la care Prințul Carol de Hohenzollern-Sigmaringen și-a depus în anul 1866 jurământul în fața adunării reprezentative a Principatelor Române Unite, iar între 1948 și 1989, ziua de 23 august.

Românii au dorit dintotdeauna Unirea, pentru că vorbeau aceeași limbă, aveau aceleași obiceiuri și tradiții, același trecut de apărut și același viitor de realizat. Condiții neprielnice i-au făcut să trăiască despărțiți în mai multe provincii istorice : Ardealul, Banatul, Moldova, Țara Românească, Dobrogea.

În pofida acestei situații, între românii de pe ambele versante ale Carpaților s-au statornicit strânse legături economice, politice, culturale. Carpații nu i-au despărțit niciodată pe români. Barbu Ștefănescu Delavrancea, în discursul rostit la Iași în 1915 spunea, „Carpații nu ne despart ci ne întregesc. În ei s-au adăpostit și cei de dincolo și cei de dincoace, pe vremuri de nepăstui. În ei s-au strâns cei de-o limbă și de-o lege. Lor și-au spus durerea, cu ei și-au mâncat amarul. În ei s-a dospit și a crescut sufletul nostru. De pe culmile lor s-a revărsat doina de vitejie și doina de restriște, ducând la vale, d-oparte și de alta, chemările misterioase ale neamului”. Una din aceste chemări a fost cea de realizare a unității naționale.

Aproape că nu există filă a istoriei poporului nostru din care să nu răzbată puternic asemeni unei flăcări arzătoare de nestins, dorința de unire.

Cel care a auzit dintâi această chemare misterioasă a neamului a fost Mihai Viteazul care la 1600 a realizat prima unire politică a tuturor romanilor. Dar fapta sa glorioasă a durat o frântură de timp, deoarece marile puteri vecine nu doreau existența unui stat puternic românesc între hotarele lor. A urmat apoi 24 ianuarie 1859, când Principatele Române, Moldova și Țara Românească se uneau sub conducerea domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Se făcea statul modern român, dar Ardealul rămânea în afara granițelor.

Marea Unire avea să devină realitate în 1918. Inițial, anul 1918 părea să nu aducă nimic bun pentru România la cum evoluaseră evenimentele până în acel moment. Și totuși, poporul român a știut să glorifice în mod admirabil conjunctura internațională favorabilă ivită în urma Primului Război Mondial. Astfel, la 27 martie/9 aprilie 1918 se unea cu Vechiul Regat Basarabia. A urmat Bucovina la 15/28 noiembrie 1918, pentru ca la 18 noiembrie/1 decembrie 1918 să se unească cu România și Transilvania, Banatul, Crișana și Maramureșul, luând naștere România Mare. Evocarea unui eveniment istoric – în cazul de față unirea tuturor românilor într-un singur stat, în 1918 – nu se poate reduce la simpla narare a admirabilei performanțe politice a românilor din provinciile istorice românești, capabili să-și ia soarta în propriile mâini și să-și decidă viitorul.

Prin voința liber exprimată a reprezentanților tuturor românilor a devenit posibilă, în condițiile concrete generate de evenimentele interne și internaționale de la finele Primului Război Mondial, crearea României Întregite, care, din nefericire, avea să dureze pentru un timp prea scurt (numai 22 de ani), prilej de reflecție pentru noi, astăzi, în aceeași măsură în care evocăm entuziasmul și reușitele anului 1918.

În prezent, data de 1 Decembrie este sărbătoare publică, românii amintindu-și an de an munca asiduă pe care au dus-o strămoșii lor pentru a aduce poporul sub același steag. Este un moment solemn, dar și de bucurie, care le oferă oamenilor ocazia de a se reconecta la valorile naționale și la spiritul neamului. Cu ocazia Zilei Naționale au loc numeroase manifestații militare și religioase în întreaga țară, dar mai ales în Capitală și la Alba Iulia, locul unde s-a înfăptuit unirea.

Din păcate, în acest an, organizarea acestor manifestații cu care eram obișnuiți, se află sub semnul întrebării în contextul pandemiei generate de COVID-19.

Prof. Alina ȚICU

ALEGERI PARLAMENTARE 2020

Duminică, 6 decembrie, alegeri parlamentare în România. Cetățenii români cu drept de vot sunt chemați în ziua de 6 decembrie la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților.

Alegerile parlamentare din acest an se organizează în condiții speciale, de maximă siguranță ca urmare a pandemiei care a lovit nu doar țara noastră, ci întreaga lume. Au existat destule voci care au cerut amânarea alegerilor parlamentare, aruncând totul pe seama pandemiei. Trebuie să recunoaștem că la sfârșitul lunii septembrie au avut loc alegerile locale și că s-a dovedit că se poate. De ce am mai amâna câteva luni alegerile parlamentare? Am avea garanția că peste câteva luni vom scăpa de pandemie? Puțin posibil și atunci este corect ca alegerile să aibă loc la termenul stabilit prin Constituție.

Cui vom da votul? Fiecare alegător să dea o luptă cu conștiința sa, să nu se lase manipulat de cei care se mută de la o televiziune la alta împroșcând cu noroi peste tot cu scopul câștigării câtorva voturi.

În unii oameni este prea multă răutate, prea multă dușmănie, încercând să transmită aceste sentimente urâte în rândul populației, doar, doar vor câștiga alegerile. După atâția ani de comunism, ne este greu să ne debarasăm de perioada când votam unicul partid ale cărui urme se mai văd încă.

Poporul român trebuie să dovedească mai multă înțelepciune, să gândească mai bine cine trebuie să conducă această țară. Parlamentarilor care nu au catadicsit să reducă numărul la 300, conform rezultatului Referendumului din 2009, le este greu să părăsească acum Palatul Parlamentului. Ar dori să mai stea măcar câteva luni, să mai câștige un bănuț. Din păcate, unii s-au pus în capul listelor și se vor bucura de privilegiul încă vreo câțiva ani.

Credem că este momentul ca după 31 de ani de la Evenimentele din Decembrie 1989 să dovedim mai multă înțelepciune, mai multă răspundere în ce privește viitorul țării. Votul pe care trebuie să-l dăm pe 6 decembrie, să-l dăm celor care-l merită.

Noi, novăcenii, să mergem cu toții la vot și să aplicăm ștampila pe cei care au dovedit că au fost permanent lângă noi, ne-au sprijinit în accesarea de proiecte care să ducă la creșterea gradului de civilizație și progres în acest micuț orașel de la poale de Carpați.

Constantin DĂRVĂREANU

Cu prilejul Zilei Naționale a României, transmit novăcenilor cele mai călduroase felicitări și urări de sănătate, bunăstare, prosperitate și succes!

LA MULȚI ANI ROMÂNIA!

PRIMARUL ORAȘULUI NOVACI
Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN

*Ziua de 6 decembrie,
Ziua Sf. Ier. Nicolae, să aducă
tuturor novăcenilor multă sănătate*

și fericire. La mulți ani!

PRIMARUL ORAȘULUI NOVACI
Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN

102 ANI DE LA MAREA UNIRE DIN 1918

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Au trecut 102 ani de la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1918 care a proclamat unirea Ardealului, Maramureșului, Crișanei și Banatului cu România. Basarabia și Bucovina semnaseră actul de unire cu Țara cu câteva luni înainte. Astfel se înfăptuia atunci realizarea statului național unitar al românilor din principalele zone istorice în care trăiau de secole.

Marea Unire din 1918 a fost rezultatul unor jertfe de sute de mii de oameni care în vâltoarea evenimentelor Primului Război Mondial au trebuit să-și pună viața drept gaj pentru realizarea visului milenar. De aceea, acum, la 102 ani de la unirea cu Țara a tuturor provinciilor românești, cum s-a spus atunci, aducem un pios omagiu și veșnică recunoștință tuturor celor care s-au jertfit în tranșeele de la Jiu, Sălătruc, Oltenița, Turtucaia, Mărășești, Mărăști, Oituz sau în alte localități unde s-au dat lupte grele. De asemenea, gândul nostru se îndreaptă spre familiile acestora care au rămas să înfrunte singure vicisitudinile vieții.

La noi la Novaci, ca de altfel în fiecare localitate, poate ar fi trebuit ca de mulți ani să se desfășoare mai multe evenimente evocatoare a eroilor care au căzut în Primul Război Mondial, a tuturor celor care au luptat și suferit sub ocupația germană din acele timpuri. Desigur, există în centrul localității un monument dedicat eroilor noștri din Primul Război Mondial, unde sunt trecute numele celor care au căzut la datorie. Dar am văzut că foarte puțină lume se oprește să citească numele încrustate în piatră ale eroilor. Astfel de manifestări ar fi cu atât mai necesare cu cât tendința globalistă și noua dominație germană în Europa tind să șteargă importanța majoră pentru noi a acelor evenimente.

Realizarea Marii Uniri a fost precedată de o serie de evenimente și zguduiri sociale grave. Puterile Centrale din acea vreme – Germania și Austro-Ungaria, la care s-au adăugat Turcia și Bulgaria – au pornit o ofensivă puternică împotriva țărilor grupate sub numele de Antanta, unde actorii principali erau Franța, Marea Britanie și Rusia, mai târziu alăturându-se SUA și alte țări. După 2 ani de neutralitate, în care România cumpănea de partea cui să se alăture, am intrat în război alături de Antanta. După o ofensivă începută spre toamnă, pe un front foarte extins în Ardeal asupra Austro-Ungariei și după insuccesele din frontul de sus, ai noștri au trebuit să se retragă, neputând face față superiorității militare a inamicului.

Retragerea armatei române nu s-a putut stabili decât în sudul Moldovei, pe linia Nămolosa – Oituz – Mărăști – Mărășești, după cum ne spun manualele de istorie. Reorganizarea unităților de luptă, înzestrarea cu tehnică militară mai nouă, renașterea spiritului de război până la sacrificiu, au făcut posibile victoriile epocale ale ostașilor noștri asupra trupelor invadatoare. Localități ca Mărășești, Mărăști, Oituz, Valea Șușitei și altele din zonă au devenit puncte de reper și mărturia vitejiei ostașilor români din acea vreme. Prețul a fost uriaș. Multe sute de mii de morți și răniți, dar trufia germană a fost pusă cu botul pe labe, cum se spune.

Au urmat o serie de evenimente dramatice generate de retragerea Rusiei din război. Strategia germană a dat atunci roadele așteptate. Nemții l-au ajutat pe revoluționarul Lenin să ajungă în Rusia și să pregătească revoluția bolșevică. În felul acesta Germania părea sigură de victorie pe Frontul de Est. Numai că nu a fost așa. Rezistența românilor, victoriile francezilor pe câmpurile de luptă și debarcarea englezilor la Salonic, în Grecia, au schimbat soarta războiului, Puterile Centrale fiind învinse.

Credem că de fiecare dată aniversarea Marii Uniri ne obligă să reflectăm la învățămintele ce pot fi trase din desfășurarea evenimentelor de atunci. Mai întâi, am nota că politicienii, și atunci, ca și acum, erau împărțiți în tabere adverse. Filogermanii, de pildă, abia așteptau să vină nemții să ocupe Bucureștiul și să formeze ei guvernul, după cum s-a și întâmplat. Mai mult, s-a încropit un Tratat de pace, Pacea de la Buftea, dar care nu a intrat niciodată în vigoare, prin care țara era total înrobitea Germaniei și Austro-Ungariei pe vreo 90 de ani iar în sud, bulgarii voiau toată Dobrogea. Se vede clar că nu patria pe care juraseră să o servească era ținta acelor politicieni, ci funcțiile guvernamentale înalte.

În al doilea rând am menționa că pregătirea soldaților români și a corpului ofițeresc și mai ales dotarea armatei erau deficitare. În ciuda versurilor de o vibrație emoțională înaltă, atunci când pleci la război trebuie să știi să lupti, să ai cu ce și să posezi informații precise despre inamic. Or, multe din aceste elemente de bază ale războiului lipseau. Numai spiritul foarte înalt de luptă al soldaților și ofițerilor români au făcut posibilă victoria noastră pe frontul din Moldova din acea vreme. În treilea rând, lipsea pregătirea populației pentru război, în sensul ducerii războiului de către întregul popor, cum se va spune mai târziu. În vechime, este adevărat că mai la fiecare casă se găseau arme. Dar războiul are legile lui, strategiile și tacticile specifice care pot face posibilă victoria.

Se pare că multe din lipsurile semnalate în războiul dus de către România în 1916-1918 sunt prezente și azi. Desigur, războaiele contemporane au alte componente dominante, cum sunt cele informatice, folosirea tipurilor de armament sofisticat și strategii cum sunt cea a loviturilor în adâncime, adică a liniilor de aprovizionare. Dominantă este ideea că războiul se duce de către profesioniști și în cazul nostru apărarea ne este asigurată de către NATO. Există tratate, angajamente ferme în acest

sens. Dar tratatele, după cum ne-a dovedit istoria, nu întotdeauna se respectă. Dacă interesele unei mari puteri se schimbă, atunci și tratatul este abolit.

În legătură cu războiul dus doar de către profesioniști sunt mai multe observații. Prima ar fi aceea că în război mor oameni și dacă îți sunt uciși jumătate din profesioniști, cum mai duci războiul? Experiența aceasta cu armatele profesioniste, care adesea în istorie au fost constituite din mercenari, a arătat că întregul popor trebuie să știe să mănuiască armele și să fie în stare să își apere țara. De aceea s-a și introdus în urmă cu aproape două sute de ani serviciul militar obligatoriu în majoritatea țărilor lumii. După intrarea României în NATO la noi serviciul militar obligatoriu a fost suspendat. Așa că noile generații, care nu au o pregătire militară, în caz că suntem atacați din nord-vest, din sud sau din est vor ieși la luptă cu laptop-uri, telefoane de ultimă generație și, eventual, cu bâte de baseball. Dar sperăm că nu se va întâmpla așa ceva și că mai marii noștri se vor trezi în ceasul al doisprezecelea pentru a se asigura pregătirea întregii populații spre a-și apăra țara. Aceasta pentru că se știe de mult că patria și libertatea le ai doar dacă știi să le aperi.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA!

LA MULȚI ANI, NOVĂCENI!

REDACTIA PUBLICAȚIEI „NOVĂCEANUL”

Ion Florea

Instantanee de ZIUA MARI UNIRI

*Peste plaiuri de zăpadă
Și de Crivăț rătăcit
Peste vârfețe de mladă
Tot un freamăt și vuit,
Ne îmbie astăzi hora
A Unirii tuturoră.
Zisă-n fluier și din gură
Strângând umăr lângă umăr
Într-un zâmbet și-o făptură
Strănepoții mulți la număr
Ai acelor ce și-au dat
În Decembrie, mână-n mână,*

*Adunând în unic Stat
Toată NAȚIA ROMÂNĂ.
*
E Unirea, e Unirea,
Marea Țării sârbătoare
Ce îmbracă astăzi firea
Cu găteți strălucitoare.
Doarme câmpul sub zăpadă
Prins de visul incolțirii
Iar pe sânu-i de baladă
Zboară horele Unirii.*

CÂND ȘTII

*Ce mândrie e mai mare
Ca aceea când te știi
Că ești scut de apărare
Al românelor câmpii?
Că îți strângi pe trup chimirul
Sau toporul după cot
Tot ca Tudor Vladimirus
Și-n urcuș, nu strigi: Nu pot.
Când auzi că-n patruș' opt
Străbunicul tău țaran
A visat la grăul copt
De pe-ntinsul Bărăgan?*

*Că în ultima răscoală
Bunul tău a dat securii
Să mănânce carne goală
Cruțând arborii pădurii.
Iar în câmp, la Mărășești,
Sau în munții din Oituz,
Știi atâția Novăcești
Rupți de groaznicul obuz.
Și în ultimul război
Dintre toate mai barbar
A lăsat într-un zăvoi
Un crâmpei de mädular?
Ce mândrie-i dar mai mare
Ca aceasta, când te știi
Un urmaș cu brațul tare
Al străbunei vitejii.*

*Iar la Plevna, în ređută,
Ai un neam sub plumbi căzut
Ocrotind cu pieptul steagul
Peste ziduri desfăcut.*

Constantin DĂRVĂREANU

60 DE ANI DE LA INAUGURAREA CASEI DE CULTURĂ NOVACI

Pe 13 noiembrie 2020 s-au împlinit 60 de ani de la inaugurarea Casei de Cultură Novaci, construcție monumentală, una dintre cele mai frumoase din Oltenia și printre puținele din țară la acea vreme. Un asemenea moment nu putea fi trecut cu vederea de către publicația „Novăceanul”, receptivă la toate evenimentele din viața orașului nostru.

Înainte de a mă referi la împlinirea a 60 de ani de la inaugurarea Casei de Cultură Novaci, voi face o mică incursiune în viața spirituală care a pulsat tumultuos pe aceste meleaguri.

Interesul pentru patrimoniul cultural s-a ivit de timpuriu la locuitorii Novaciului. Pe la 1879, sub conducerea învățătoarei Pailina Răduțescu se organizau șezători sătești, iar în școală se dădeau reprezentații cu trupe de teatru, muzicanți sau gimnastici.

Pe la început de secol XX, Alexandru Vlahuță poposea la Novaci și rămânea impresionat de hora novăceană la care se strângea toată suflarea satului gătită cu lucruri făcute în casă de mâini harnice și iscusite.

Tot de pe atunci avem informații despre serbările școlare cu teatru sâtesc și dansuri populare, despre reorganizarea și completarea bibliotecii școlare, despre înființarea primei biblioteci populare (10 mai 1902) sub numele Biblioteca Novăceană „Carol cel Mare al României”. Și tot la început de secol XX, în 1902, vine la Novaci Witold Rolla Piekarski, polonez la origine, ca profesor de desen la Școala Elementară de Meserii unde înființează, cu aprobarea Ministerului, o secție de jucării. Păpușile cioplite din lemn, imaginate de Piekarski aici la Novaci, erau împodobite cu costume populare românești, inclusiv din zona Novaciului, inițiativa fiind o premieră națională absolută și aveau mare trecere la expoziții și comerț.

Odată cu intrarea în scenă a ilustrului Dumitru Brezulescu, mișcarea culturală ia amploare la Novaci, mai ales pentru că Novaciul devenise un punct de pelerinaj unde se perindau multe dintre personalitățile de vază ale țării la acea vreme.

Viața spirituală a Novaciului a cunoscut progrese importante mai ales după înființarea și inaugurarea Casei de Cultură „Grigore Preoteasa”. Evenimentul s-a petrecut în toamna anului 1960, inaugurarea având loc în ziua de 13 noiembrie a aceluiași an. Această instituție publică de cultură, de la a cărei inaugurare s-au împlinit zilele trecute 60 de ani, a purtat denumirea de „Grigore Preoteasa”, în memoria fostului ministru de externe al României mort în împrejurări suspecte pe când se înapoia dintr-o vizită de la Moscova, la 4 noiembrie 1957, în urma prăbușirii avionului pe Aeroportul Vnukovo din Moscova. Grigore Preoteasa, cu origini din Bărbățeștii Gorjului, fost secretar al CC al PMR cu Cultura, Agitația și Propaganda, a fost cel care a aprobat fondurile necesare construcției.

Casa de Cultură Novaci s-a ridicat prin munca novăcenilor și a locuitorilor întregului fost raion Novaci. Cunosc bine aceste lucruri fiindcă eram elev la liceu și

am participat cu toți colegii la diverse lucrări: căratul cărămizii, țiglei și chiar beton cu targa. Lucrările au fost coordonate de fostul prim-secretar al Comitetului raional de partid Novaci, Constantin Cărbunaru. Meritul principal în ridicarea construcției revine însă vicepreședintelui Consiliului Popular Raional Novaci, Eugen Mladin și profesorilor Constantin Șandru și Vasile Dinescu, foști șefi ai Secțiilor Învățământ și Cultură ale Raionului Novaci, doi oameni care s-au ocupat de toate problemele legate de ridicarea construcției, de la punerea pietrei de temelie până la inaugurarea Casei de Cultură.

Primul director al Casei de Cultură Novaci a fost profesorul **Nicolae Berca**, cel care a desfășurat o vastă activitate teatrală alături de prof. Sabin Popescu, a înființat primul taraf de lăutari dirijat de cunoscutul viorist Nicu Chirițoiu, a deschis cercuri de vioară, acordeon, pictură și a organizat prima ediție a *Zilei oierilor*. Cu taraful de lăutari și soliștii vocali și instrumentiști prezenta spectacole atât în Novaci, cât și în localitățile din jurul Novaciului.

Profesorul Nicolae Berca a funcționat ca director până în luna noiembrie 1970 când a fost înlocuit cu profesorul **Gheorghe Todea**, promovat în funcția de Secretar adjunct al fostului Comitet orașenesc de partid și director al Casei de Cultură de către fostul Primar al orașului, prof. Serghe S. Leuștean.

Profesorul Gheorghe Todea este cel care a înființat prima formație de fluierași cu băcițe căreia i s-au alăturat și un grup de dansatori. Sub conducerea sa și cu sprijinul fostului Primar, prof. Serghe Leuștean se va reorganiza și formația de fanfară prin aducerea prof. Gheorghe Bogdan din Poiana Sibiului, același care pregătise prima formație de fanfară în anul 1937. Formația reînființată, instruită în continuare de Gheorghe Chivulescu, va fi una dintre cele mai reprezentative formații artistice ale Novaciului.

În timpul cât a funcționat ca director, prof. Gheorghe Todea a continuat să pună în scenă mai multe piese de teatru și să organizeze, alături de prof. Sabin Popescu, numeroase spectacole de teatru.

Din 1. 04. 1975 până la 1 decembrie 1976, funcția de director al Casei de Cultură Novaci a fost deținută de prof. **Ioan Grecoiu** care va continua pregătirea formațiilor artistice existente: fluierași cu băcițe, dansuri

ciobănești, fanfară, teatru, promovând o bună colaborare cu școlile și instituțiile din Novaci.

Apoi, la conducerea Casei de Cultură a venit **subsemnatul** (1 decembrie 1976), promovat în funcție de către fostul primar al orașului, Victor Digulescu și de către dl. Ioan Grecoiu, care la acea dată fusese promovat într-o nouă funcție. Am lucrat în această funcție timp de 32 de ani, după ce îndeplinisem alte atribuțiuni în cadrul Casei de Cultură Novaci, unde am fost încadrat cu data de 1 ianuarie 1964. Deci, am lucrat în această prestigioasă instituție de cultură 45 de ani fără întreruperi, iar odată cu alegerea d-lui dr. ing. Dumitru Leuștean în funcția de primar al orașului (2012), am coordonat activitatea Casei de Cultură (fără angajare) până la numirea în funcția de director a d-lui Florin Chirițoiu, la 15 septembrie 2015. Subliniez că și pe perioada cât a funcționat ca director Florin Chirițoiu am sprijinit activitatea culturală a orașului până la tradiționala manifestare folclorică pastorală din luna mai 2018, când am hotărât că a sosit timpul să mă limitez la preocupările mele cunoscute: scrisul.

De la începutul lunii ianuarie 2009, timp de opt

luni, funcția de director al Casei de Cultură Novaci a fost deținută de d-l **Adelin Ungureanu**, care în urma unor disensiuni cu conducerea administrativă a orașului Novaci, și-a dat demisia. În perioada scurtă cât a lucrat la Casa de Cultură Novaci s-a preocupat de menținerea formațiilor artistice existente, în special teatru și Ansamblul „Nedeia”.

Din toamna anului 2009 și până în vara lui 2012, activitatea Casei de Cultură Novaci a fost coordonată de d-na **Dăianu Elena**, care s-a străduit să mențină formațiile existente și buna funcționare a instituției.

Între 15 septembrie 2015 și mai 2018, funcția de director al Casei de Cultură Novaci a fost deținută de către **Chirițoiu Florin**, iar din 04. 06. 2018 și în prezent, activitatea culturală a Casei de Cultură Novaci este coordonată de prof. **Basarabă Elena** care, printre altele, se străduiește să atragă cât mai mulți tineri la actul de cultură, promovând voluntariatul, a înființat Festivalul Tocanului și a organizat mai multe expoziții de desene și pictură ale copiilor novăceni.

Sunt cunoscute realizările din timpul mandatului meu, așa că nu este cazul să le mai amintesc.

60 DE ANI DE LA INAUGURAREA CASEI DE CULTURĂ NOVACI

Urmare din pag. 3

Subliniez însă faptul că după numirea mea în funcția de director al Casei de Cultură Novaci, până la pensionare, un sprijin substanțial am primit din partea foștilor primari ai orașului Novaci. O notă aparte d-lui Alexie Duță care din mai 1981 a fost secretar adjunct al Comitetului orașenesc de partid Novaci, împreună punând bazele renumitului Cor al cadrelor didactice și instituțiilor din oraș (1983).

Totuși, câteva activități de mare importanță merită subliniate: înființarea Ansamblului Folcloric „Nedeia”, înființarea Festivalului de teatru „Sabin Popescu”,

înființarea Festivalului de folclor „Transalpina”, Colocviile revistei „Știință și Tehnică” și „Magazin”, Simpozionul pe țară de Antropologie, Simpozionul „Satul românesc contemporan”, „Zilele culturii novăcene”, înființarea Cenaclului literar „Miorița”, colaborarea dintre

Biblioteca orașenească și Asociația Culturală din Sas van Gent-Olanda, promovarea talentelor locale în domeniul

Colocviile Revistei „Știință și Tehnică”

scrisului și interpretării, expoziții de artă populară și pictură, participarea la 23 festivaluri internaționale de folclor în Europa și Asia Mică, spectacole artistice în mari orașe ale țării, participarea la emisiuni a mai multor posturi de televiziune: TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ (I, II și III), ETNO TV, FAVORIT TV, NAȚIONAL TV, TVR TIMIȘOARA, TV CRACOVIA, înregistrări radio Olanda etc, și nu în ultimul rând înființarea cu sprijinul Primăriei orașului, în special a d-lui Primar, dr. ing. Dumitru Leuștean, a publicației lunare „Novăceanul”, ajunsă iată, fără întrerupere, la numărul 89.

Au trecut așadar 60 de ani de la inaugurarea celei mai importante instituții de cultură din Novaci și zonă,

Ansamblul NEDEIA din Novaci, Gorj

declarată de multe ori Casa de Cultură cu cea mai bună activitate din județul Gorj.

Primarul orașului, dr. ing. Dumitru Leuștean cunoaște toate problemele acestei instituții și se luptă pentru obținerea fondurilor necesare pentru reabilitarea totală a acestei prestigioase instituții de cultură.

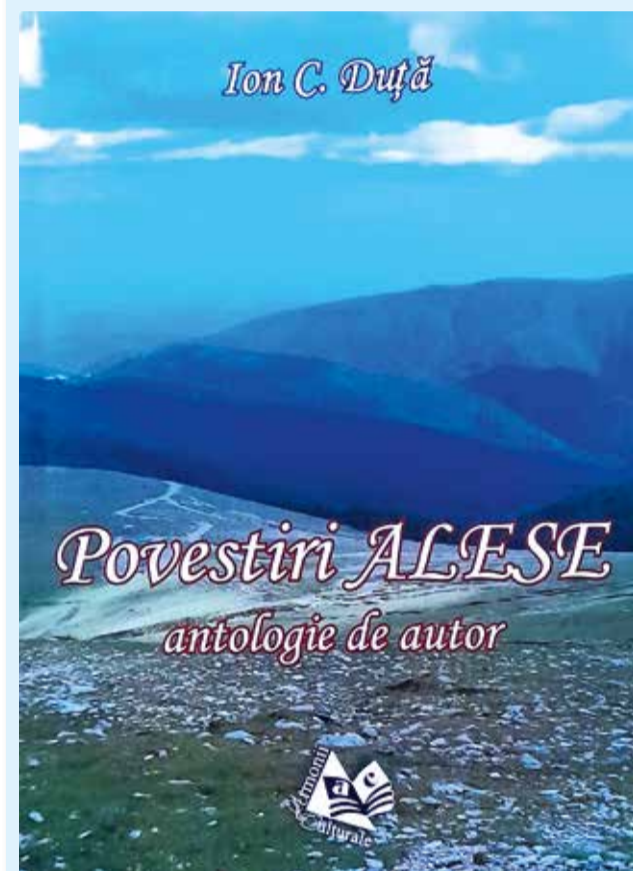
Sigur, ar fi fost de dorit ca împlinirea a 60 de ani de la inaugurarea Casei de Cultură Novaci să se sărbătorească printr-un spectacol festiv. Restricțiile impuse de autoritățile Statului pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu Covid, nu permit acest lucru.

Este și motivul pentru care am scris acest articol, ca unul care a lucrat mai bine de 50 de ani în această prestigioasă instituție de cultură pentru a se cunoaște detaliile construcției și înființării Casei de Cultură Novaci în urmă cu 60 de ani și ce a reprezentat acest impunător lăcaș de cultură pentru viața spirituală novăceană, a Gorjului și chiar a țării.

Ion C. Duță

POVESTIRI ALESE – antologie de autor

Cu un umor debordant, de foarte mult bun simț, cu versatilitate sciitoricească deosebită, Ion C. Duță alternează între cele două pasiuni ale sale – poezia și proza, axa verticală care le unește de fapt, fiind rigurozitatea, precizia și perseverența matematicii pe care autorul a profesat-o multe zeci de ani. Ambele genuri literare abordate îl înscriu pe Ion C. Duță, în rândul veritabililor „monografiști” ai GORJULUI – zona ce se regăsește ca un laitmotiv în scrierile sale.

Pitorescul zonei, aroma locală, păstorească, personajele inedite, întâmplările rupte din viață, dragostea și respectul față de tradiții, toate acestea îl ridică pe autor la rangul de trăitor și cinstitor al românismului, pe care îl așterne cu determinare în fiecare filă a scrierilor sale.

Povestiri ALESE reprezintă o antologie de autor, care conține secvențe preluate din volumele anterioare.

Povestiri Alese este o lucrare pe care o recomand, fie doar și pentru ascribia, sinceritatea și dezinvoltura cu care ION C. DUȚĂ scrie!...

Gheorghe A. Stroia
membru ARA & USE

Ion Florea

COPILE

Copile, odorul părinților ești,
Iar Țării Mioriței, nădejde și scut.
Ascultă de bătrâni, muncește, fii cinstit
Și iubește Carpații sub care te-ai născut.

Învață din vreme să iubești, să cânti
Pământul cu tragicu-i trecut.
Copile, nădejdea părinților ești,
Iar Țării Mioriței, la nevoie scut.

NE-A PĂRĂȘIT O MARE VALOARE A NOVACIULUI – Prof. univ. dr. ION CHIRIAC

Ion Chiriac, la ultimul discurs

Mare durere, mare tristețe, mare pierdere! Azi, 22 noiembrie 2020, a plecat dintre noi Ion Chiriac, profesorul universitar, doctor în matematică, liderul promoției 1962 a Liceului Novaci, liantul întrunirilor noastre anuale, omul de mare noblete sufletească. A plecat acolo sus pentru a o regăsi pe Emilia, soția care i-a fost alături peste 40 de ani, urcată și ea de curând la ceruri. Nimic nu poate acoperi golul imens lăsat în grupul nostru, în sufletul nostru. Ne alăturăm durerii ce o trăiesc Diana și Novac, eminenții

urmași ai familiei Chiriac și le transmitem întreaga noastră compasiune.

În numele colegilor din Promoția 1962 a Liceului Novaci, General dr. Ion Staicu,

Măreția aparține zeilor!

Mă alătur D-lui General Ion Staicu și îl asigur că noi, toți novăcenii, deplângem dispariția fulgerătoare din viață a Prof. univ. dr. Ion Chiriac, fost Primar al Orașului Novaci, cadru didactic de înalt profesionalism, om de aleasă omenie. Este o pierdere imensă pentru orașul nostru care rămâne mai sărac prin dispariția unei mari valori, a unui intelectual de prestigiu nu doar al școlii novăcene, ci al Novaciului, al județului Gorj.

În urmă cu 6 luni, a plecat la ceruri distinsa D-nă, profesoara Emilia Chiriac. Probabil, scumpa sa soție a dorit să-l aibă lângă dânsa, așa cum a fost mereu în cei 40 de ani de căsnicie fericită.

DRUM BUN, DOMNULE PROFESOR!
Bunătațea de care ați dat dovadă întreaga viață, vă va așeza acolo unde vă e locul. Vă asigurăm că vă vom păstra neștearsă amintire!

În numele comunității novăcene,
Constantin DĂRVĂREANU
22 noiembrie 2020

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

DINCOLO DE TIMP

Vremea mohorâtă de afară te îmbie la reflecții despre multiplele teme ale vieții noastre. Chipul unei țărânci în opinci, pe care îl prezentăm alăturat, cioplit

în lemn de Vasile Damaschin, un sculptor uitat de semenii care a lucrat câteva veri la rând la noi în Plăieț, îmi zâmbește trist. Aceasta pentru că în ciuda alaiului de sărbători, de petreceri care acompaniază viața omului de la țară, din sufletul acestuia răzbește mereu o umbră de tristețe. Este și firesc, pentru că poporul nostru istoric a fost mereu obidit și împilat. A luptat pentru idealuri mărețe, dar din realizarea lor s-au înfruptat doar cei care au tras sforile; s-a jertfit pe câmpurile de luptă, uneori departe de țară, dar soarta țării a fost hotărâtă la masa unor tratative ale marilor puteri care și-au împărțit prada între ele.

Chipul femeii cioplit în lemn de nuc ne spune însă multe adevăruri adânci. Unul ar fi că arta este cea care produce obiecte, sentimente și idei dincolo de timpul în care a fost realizată într-o formă concretă. La

aceasta adăugăm faptul că un obiect realizat în formă artistică, sau artefact, cum îi spun unii, exprimă percepția, trăirile și convingerile celui care a realizat acel obiect. Mai mult, aici se găesc o sumedenie de idei ale timpului în care a trăit creatorul acelui obiect.

Îi spunem creator pentru că, adesea, artist este considerat de către oficialități doar cel care are o diplomă de studii într-un domeniu artistic. Așa se face că, după câte am înțeles, există două uniuni ale artiștilor plastici la noi: una a așa-zisilor profesioniști și alta a amatorilor. Din chiar această împărțire vedem concepția clară potrivit căreia dacă faci trei ani la o facultate de arte plastice, ai ajuns în mod cert un artist.

Desigur, pentru cei considerați că ar avea talent în acest domeniu, studiul sistematic la Facultate îți asigură asimilarea conținuturilor pentru a înțelege procesul creației artistice și a putea să practice această creație. În realitate, adevărul este mult altfel. De exemplu, se știe de multe sute de ani că la venirea pe lume orice copil considerat normal posedă o mulțime de predispoziții pentru a desfășura o sumedenie de activități, inclusiv artistice. Se mai știe că arta lucrează cu sensibilul și se adresează acestuia. Pe de altă parte, arta este o formă de cunoaștere care lucrează acolo „unde încă nu s-a făcut ziua” cum spunea Martin Heidegger, un celebru gânditor german din secolul al XX-lea.

Cioplitura în lemn care înfățișează femeia în opinci este o mărturie în acest sens. Creatorul ei a fost economist o viață întreagă pentru că a înțeles că din cioplitul lemnului sau al pietrelor, nu se poate trăi, nu poți obține venituri să-ți întreții familia, să-ți crești ca lumea copiii. Aceasta pentru că produsul muncii artistului este supus fluctuațiilor gusturilor și trăirilor celor care ar fi dispuși să cumpere acel obiect artistic. Cum de multe decenii în societatea noastră domină goana după produse de utilitate imediată, mai totdeauna trăirile estetice sunt rămase pe ultimul plan. Așa se face că pentru creatorul acelei sculpturi, ca și pentru mulți alți români, creația artistică a rămas ceva de făcut pentru timpul liber.

Contemplarea oricărei creații artistice ne duce și spre zone mai puțin vizibile. Una este cea legată de educație. În vechime se considera că oamenii își formează sentimentele, gusturile, ideile și convingerile destul de mult cu ajutorul operelor de artă. Adică dacă privim toți o sculptură, ascultăm o melodie, citim o poezie sau un roman, ne formăm o structură de cunoaștere și sensibilitate asemănătoare. Astfel, ne

întâlnim nu doar fizic, ci și intelectual și sensibil, și putem să avem același set de trăi, idei și acțiuni împreună.

Estetica – o disciplină filozofică în care sunt analizate frumosul, urâtul, sublimul, tragicul, eroicul etc. – ne spune că o creație artistică este aceea care trezește anumite trăiri intense, ne sensibilizează. De fapt, ne transpune într-o altă lume decât cea cotidiană și plină de stereotipuri. Aceasta a fost principala cauză pentru care la noi scriitorul Camil Petrescu a spus că artist este acela care creează ceva pe care nu l-ai bănuț că poate fi și care te impresionează, te transpune într-o lume unde gândirea și trăirea se simt la ele acasă. Așa se face că istoria omului este și istoria descoperirii, creării și contemplării obiectelor estetice. Mai mult, se pare că există aici un fel de legitate care ne spune că omul dintotdeauna a căutat să se înconjoare de frumos, să se extazieze în fața sublimului și să preamărească ceea ce este eroic în faptele sale. Aceasta se vede și din desenele de pe scuturile de luptă ale dacilor care aveau o serie de semne și încrustări frumoase sau de pe opaițele, oalele de lut sau alte obiecte de strictă necesitate, ce aveau o serie de linii și forme care și astăzi ne impresionează.

Cele de mai sus ne conduc la ideea că orice obiect artistic, orice creație artistică, trec mult dincolo de timpul în care au fost realizate. Autorul Femeii în opinci a trecut de mult în lumea de dincolo, dar creațiile lui au rămas. De altfel, aceasta face parte din ceea ce am putea numi un fel de filozofie a poporului român despre om și lume. După cum știm, înțelepciunea din bătrâni ne spune că dacă ai sădit un pom sau un arbore, dacă ai construit o casă, dacă ai făcut și crescut copii, trăiești și dincolo de timpul hărăzit pe acest pământ.

Gândirea despre om, după multe secole de căutări, a ajuns la formularea că zona cea mai înaltă a sacralului din om este creația artefactelor. Acestea alcătuiesc patrimoniul valoros al unei comunități sau al umanității. Cu toate că valorile sunt expresia trăirilor, cunoașterilor și convingerilor unor grupuri umane diferite și că ele oscilează în timp, istoria le înregistrează ca exprimări ale gândurilor, voinței și sentimentelor unor oameni concreți, ridicați din sânul unor grupări sociale. Dincolo de acestea însă, orice creație artistică ne poartă peste timp și ne călăuzește spre ieșirea din efemer și intrarea în zona permanentului, unde chiar timpul pare că-și încetează alergarea. Se pare că acesta este și scopul cel mai înalt pe care putem să ni-l propunem în viață și spre care ar trebui să tindă toți oamenii.

SFINȚIREA BISERICII DIN HIRIȘEȘTI, JUD. GORJ

Cristian GRECOIU

Articolul de mai jos a fost publicat în „Renașterea”, revista societății preoțești „Renașterea” din Mitropolia Olteniei, anul XXII, nr. 2 din februarie 1944, de către protoiereul G. Daliescu din Târgu Jiu și se referă la un moment important din istoria orașului Novaci: sfințirea de către primul mitropolit al Olteniei, Nifon Criveanu, a bisericii nou construite din satul Hirișești.

„În ziua de 28 noiembrie 1943, s-a făcut sfințirea bisericii cu hramul „Sf. Voevozi”, din parohia Hirișești. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit a sosit în comuna Novaci, însoțit de diaconii Iordache și Lăcătușu, sâmbătă seara. A doua zi la ora 9 a.m. a început serviciu divin de sfințire, Înalt Prea Sfinția Sa fiind înconjurat de cucernicii diaconi ai Mitropoliei și de cucernicii preoți din centrul parohial Novaci, împreună cu protoiereul Circ. I Gorj, preot Gh. Daliescu. Timpul fiind frumos, veniseră la această solemnitate creștini din toată regiunea, care așezați pe două rânduri, au făcut o caldă și creștinească primire Arhipăstorului lor spiritual. De față era și dl. prefect al jud. Gorj, colonelul Graur, care prin grija d-sale pentru Biserică, s-a verificat ca bun creștin și neîntrecut animator al tuturor lucrărilor bune. Datorită acestor calități sufletești, cât și spiritului domniei sale gospodăresc, se bucură de toată simpatia și încrederea preoților și a credincioșilor din întreg județul Gorj.

După serviciul divin de sfințire și al sf. liturghii, la timpul rânduit, preotul paroh Vasile Tomescu, care s-a trudit în construirea sfântului locaș, a făcut o impresionantă dare de seamă asupra sacrificiilor creștinilor, pentru care nu s-a ținut o evidență și nici nu s-a făcut o evaluare. Ajutorul a venit din partea credincioșilor, fără registru de ofrande sau chitanțier. S-a relevat ajutorul material și moral al d-lui prefect, care împreună cu d-na se înscriu printre ctitorii de seamă ai acestei biserici. De asemenea s-a stăruit asupra ajutorului

dat de d-nii Nedu Bădescu, fost prefect, cât și a altor buni creștini. S-au adus laude unui om sărac, Ștefan Ungureanu, care a fost de mare ajutor în construirea acestui sfânt locaș. Mare sprijin s-a dat de Cooperativa „Gilortul”, condusă cu mult suflet și aleasă înțelegere de dl. învățător, Giugiulan, subinspector școlar. Temelia acestei sfințite biserici s-a pus în anul 1925, pe când era paroh Const. Stângă, la care a lucrat cu încetul până la împlinirea vremii de azi, când pentru slujitorul bisericii un nou ideal se proiectează și anume acela, de a așeza biserica din ziduri în suflete. În numele său personal și al credincioșilor aduce vii mulțumiri Înalt Prea Sfințitului Mitropolit, pentru buna voință de a veni să redea cultului divin biserica satului lor.

Î. P. S. Mitropolit Nifon, adresându-se c. paroh și credincioșilor adunați în mare număr, a spus printre altele: *Ne-ați adus mulțumiri pentru osteneala unui drum lung și pe vreme aspră, amintind că ne-am coborât în mijlocul frațiilor voastre, venind la sfințirea acestui sfânt locaș bisericesc. Nouă se cade să aducem mulțumiri, și încă vii mulțumiri, atât harnicului preot V. Tomescu, cât și bunilor săi enoriași, care s-au întrecut unul pe altul în a zidi Domnului această biserică de închinare. Și iarăși, nu ne-am coborât, ci ne-am înălțat prin frumusețea faptei voastre și prin înălțimea dărniciiei voastre sufletești. Luăm pildă și învățăm dărnicie și râvnă sfântă către Casa Domnului și plecăm de aici mai întremați sufletește de cum am venit.*

Pomenea cu căldură părintele Vasile numele atâtor donatori. Și odată cu dânsul îngerii pomeneau sus în ceruri fapta și numele lor, spre arvunirea vieții de veci. Ați dat mai mult sau mai puțin, după puterile voastre. Răsplătească-vă Domnul darul vostru. Dar mărturisesc că m-a mișcat mult râvna deosebit de mare și jertfelnicia rară a bunului creștin Ștefan Ungureanu, care, sărac fiind până acolo

încât îmbrăca pe rând o singură cămașă ce avea pe nepoții săi spre a putea să-i aducă pe rând la biserică. Ce luminos chip de creștin, care se dăruiește pe de-a întregul pentru zidirea Casei Domnului! Parcă ar veni din rândul creștinilor celor dintâi veacuri creștine. Fie-ne pentru toți pildă de urmat. Noi vom aminti de dânsul deseori în cuvântul de îndrumare creștinească ce vom da fiilor noștri duhovnicești. Mulțumire caldă aducem și domnului prefect col. Graur, vrednic gospodar al județului, dar care ține să ia parte și la actele mari ale celor de sub conducerea sa. Și este un act mare sfințirea unei biserici, ca un praznic de înviere a satului. Împărtășim din plin îngrijorarea sufletului său ales, la teama de soarta vieții fiului său iubit și rugăm pe Dumnezeu să-l ocrotească pe dânsul și scumpa-i familie de toată primejdia ce-i pândeste.

Atât de mare a fost bucuria creștinilor la sfințirea acestei biserici, că nu s-a putut stăpâni îndeajuns ca astfel slujba sfințirii să fie ascultată cu toată liniștea și reculegerea cuvenită. Ați zidit o biserică destul de frumoasă la poalele munților, a mândrilor Carpați, a munților unde se refugiau părinții și strămoșii noștri, în vremuri de cotropiri și năvăliri vrăjmașe a barbarilor îndeosebi. În fața cotropitorilor și năvălirilor barbarilor de azi, a păgânilor bolșevici, ce amenință țara și poporul nostru, ca buni creștini, vă refugiați în sfânt locașul Domnului, în biserica lui Dumnezeu, cetatea de credință creștină; căutați adăpost sub țaria bolșii Bisericii pe care nici forțele iadului nu o vor sfărâma.

Acolo străjuiesc munții, aici veghează credința noastră. Iar de sus din ceruri ne ocrotește Dumnezeu, Dumnezeul dreptății și al iubirii de oameni. Și ca creștini și ca români, să căutăm scăparea mai ales în credința mântuitoare. Mai presus de alianțele cu diferite popoare, ori cât de mari și de tari ar fi ele, stă alianța cu Dumnezeu, singura cu adevărat sinceră și trainică în veac. Să

căutăm mântuirea noastră, în vremea de mari primejdii pe care le trăim, în ajutorul lui Dumnezeu cel ce a făcut cerul și pământul și în credința creștină, care biruie toate potrivnicile. Putem aștepta în liniște desfășurarea evenimentelor. Un popor, ca cel al nostru, viteaz în războaie, neînfricat în lupte, dar și muncitor și jertfelnic care, iată, numai în cursul unei săptămâni de zile și numai în acest frumos colț de țară al Olteniei, ridică și sfințește patru sfinte locașuri de închinare¹ nu poate fi lăsat pradă păgânilor bolșevici și dat pieirii.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit și-a terminat cuvântarea cu o caldă rugăciune, prin care a invocat ajutorul și binecuvântarea Cerului pentru toți donatorii și bunii creștini, în viața aceasta de pe pământ, învrednicindu-i și de moștenirea vieții cerești. Preotul Vasile Tomescu, pentru munca și stăruința sa în această lucrare, a primit drept răsplată, din partea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit, hirotesia de „Iconom Stafrovor”. La ieșirea din biserică, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit a observat că mulțime mare de credincioși se află afară, care nu avuseseră loc în biserică și nu primiseră cuvântul bisericii, hrana noastră sufletească. Pentru a se împlini această lipsă, într-o zi de așa mare sărbătoare, a rânduit pe părintele protoiereu Gh. Daliescu ca să vorbească poporului ce era de față, de pe prispa bisericii.

După această cuvântare, creștinii s-au așezat la mese, potrivit tradiției creștinești. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit cu frunțașii județului și ai regiunii, au luat masa în sala cea mare a Băncii „Gilortul”, care în timpul verii este rezervată pentru restaurant. Aici s-a servit mâncare de post și s-a petrecut tot timpul fără zgomot, fără toasturi, într-o atmosferă de pietate creștină continuată de la biserică, cât și de sobrietate, gânditori la evenimentele de față. După ridicarea mesei, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit s-a îndreptat spre R-Vâlcea.”

PICTORUL NOVĂCEAN ION VĂILEANU

Crepusul spre Atlantic

Imagini de pe Insula Terry

Înserare la BUN NA LEACA

Cele 5 tablouri sunt realizate de pictorul Ion Văileanu în toamna anului 2000, pe când se afla în vizită în Irlanda la fiica sa, COLUMBIA HILLEN. Picturile se

găsesc în casa fiicei sale stabilită în localitatea BUN NA LEACA, dânsa fiind cea care mi-a trimis fotografiile după cele 5 tablouri ale pictorului Ion Văileanu.

Constantin DĂRVĂREANU

Popas în Donegal

În drum spre BUMBEG

CÂT TIMP MAI ASCUNDEM ADEVĂRUL?

Odată cu instaurarea comunismului în această țară, istoria României și a poporului român a fost prezentată mai mereu în mod trunchiat, mincinos. Au apărut tot felul de cărți scrise în maniera materialismului istoric de către istorici care au influențat lumea românească, departe de a spune adevărul despre originea și evoluția poporului român în spațiul care i-a fost destinat de istorie.

Viața poporului român, istoria acestei țări își au rădăcinile adânc înfipte în pământul strămoșesc al Daciei de odinioară. De aceea, trebuie să cercetăm cu sârguință trecutul poporului român, să ne cunoaștem temeinic țara și neamul și să-l istorisim generațiilor tinere. Cunoșcându-ne bine istoria neamului românesc, vom putea argumenta mai bine drepturile neamului românesc asupra acestui teritoriu, care din păcate, nu ne aparține în totalitate, nici astăzi, după 102 ani de la Marea Unire din 1918. Unitatea neamului românesc se întemeiază pe originea noastră comună, pe unitatea de credință, de limbă, de tradiție și de teritoriu.

Prezentând istoria adevărată a poporului român, vom putea trezi tuturor și în special tineretului, conștiința de neam, că toți facem parte din marea familie a neamului românesc și că românii separați de vitregiile vremii sunt chemați la refacerea unității naționale.

Peste câteva zile, la 1 Decembrie, vom sărbători împlinirea a 102 ani de la Marea Unire din 1918, când au fost aduse sub steagul României și celelalte provincii românești înstrăinate: Basarabia, Transilvania și Bucovina. România, așa cum s-a scris în repetate rânduri în publicația „Novăceanul”, a intrat în Primul Război Mondial abia în 1916, după doi ani de neutralitate, pentru recuperarea pământurilor strămoșești de la ruși și de la unguri, țări care făceau parte din alianțe politice diferite și pentru întregirea națională. Am intrat în război pentru unitatea națională a poporului român în granițele firești, bazându-ne pe faptul dăinuirii și pe dreptul existenței noastre ca națiune pe pământul acesta al vechii Dacie.

Din păcate, dușmanii noștri nu s-au împăcat niciodată cu dreptul legitim al poporului român de a-și alege destinul. Așa s-a ajuns ca la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial să ne fie răpite Basarabia și Bucovina, război care a lăsat urme grele asupra poporului român urmărindu-se distrugerea neamului românesc.

Dacă la 1 Decembrie 1918, întreg neamul românesc a decis să se unească sub steagul României, iată că după 102 ani constatăm cu tristețe că nu mai suntem uniți, că suntem dezbinați și că încă ascundem adevărul că neamul românesc suferă continuu. Am fost de multe ori în Ardeal, am cunoscut mulți oameni de etnie maghiară. Afirm cu tărie că românii ardeleni de etnie maghiară sunt oameni serioși, oameni cu gândire și concepții corecte, oameni sociabili, prietenoși și cu bun simț. Din păcate, unii care-i reprezintă, de la noi, din țară, sunt încă sub influența Budapestei și când spun asta mă gândesc inclusiv la faptul că premierul Ungariei vine când vrea în România, chiar și fără să anunțe oficialitățile de la București, așa cum a făcut-o la Cursurile de vară de la Tușnad când a scăpat și câteva perele referitoare la ținuturile locuite de românii de naționalitate maghiară. Budapesta nu se poate împăca cu gândul că TRANSILVANIA A FOST ȘI ESTE PĂMÂNT ROMÂNESC și că niciodată nu va mai fi condusă de guvernul și fosta Dietă de la Pesta.

Recent mi-a fost dat să aflu că la 28 iulie 1991, Senatul SUA a emis Rezoluția 148 prin care hotăra ca Guvernul SUA să susțină eforturile Moldovei de negociere a reunificării României cu Moldova. Rezoluția, bazată pe documente istorice, a fost trimisă de către Senatul SUA Comitetului pentru Relații Internaționale. Rezoluția cuprinde o serie de motive concrete în sprijinul reunificării României cu Moldova și Bucovina de Nord. Din păcate, documentul a fost ținut secret de către politicienii din România și Moldova.

Aprofundând această problemă, am înțeles faptul că Mircea Snegur, fostul Președinte al Republicii Moldova,

potrivit spuselor fostului ambasador al României la Chișinău, Aurel Preda, ar fi trimis de două ori delegați la București pentru a negocia cu Ion Iliescu Reunirea Moldovei cu România, cerând în schimb o funcție de vicepreședinte al României, însă partea română a refuzat. Așa a ratat România în 1991 șansa uriașă pentru Reunificarea Țării, în condițiile în care în Moldova exista un curent favorabil Reunirii.

De ce nu a avut loc Reunirea în condițiile în care pe plan internațional existau premise favorabile? Chiar este greu de înțeles?!?! Ruinele comunismului românesc nu au fost înlăturate în totalitate.

Ce putem constata? Resemnare, slăbiciune morală, interese, egoism, imposibilitatea de a ne degaja de „eliberatorii poporului român” care ne-au invadat ca lăcustele pământul strămoșesc? Unde este mândria națională a românilor? Este nevoie de oameni adevărați și nu de oameni care sunt gata să-și vândă Țara pentru păstrarea portofoliilor, a intereselor de partid și de grup.

De-a lungul istoriei, românii și-au căutat Calea Unirii prin luptă și mari jertfe pentru păstrarea ființei neamului românesc. Ce au făcut cei care s-au cocoțat la putere după 1989? Până și Ceaușescu a înțeles rebele năravuri ale cotropitorilor Principatelor Române, numai emanații așa-zisei Revoluții din Decembrie 1989, NU!!!

Alegerea Maiei Sandu în funcția de Președinte al Republicii Moldova, deschide o nouă etapă în evoluția relațiilor dintre România și „copilul nostru de suflet și de drept” - Republica Moldova. Nu știu care va fi viitorul relațiilor noastre cu Republica Moldova, dar sper ca cei din fruntea Țării să nu mai gândească atât de îngust cum au gândit Iliescu și ai lui în anul 1991. Mai ales că prima declarație a Maiei Sandu, după anunțarea victoriei, a fost cea referitoare la întărirea relațiilor cu România, Ucraina și Uniunea Europeană. Cu Maia Sandu se încheie, sperăm, politica antiromânească a rusofilului Dodon.

Constantin DĂRVĂREANU

Să prețuim oamenii buni fiindcă nu se găsesc pe toate drumurile

Inginerul - cercetător Nicolae Stângă

Inginerul Nicolae Stângă s-a născut în urmă cu 90 de ani, la 3 noiembrie 1930 în Novaci - Gorj. A fost al treilea copil din cei șase ai familiei preot Constantin Stângă și Maria Stângă. Tatăl, cunoscutul preot al Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci, era originar din comuna Scoarța, iar mama sa, novăceană, a fost fiica lui Nicolae Banu din Poiana Sibiului, mort în 1918 în războiul pentru întregirea României și a Mariei Comănescu - Banu (fiica lui Dumitru și Ana Băieșu - Comănescu).

Copilăria și-a petrecut-o în Novaci. Între anii 1937 - 1941 a urmat cele 4 clase primare la Novaci, având ca învățătoare pe doamnele Aneta Comănescu și Paștica Stamatoiu, iar ca director pe renumitul

învățător Constantin Lianu. Între anii 1941 - 1948 a urmat și absolvit 7 clase la Seminarul din Râmnicu Vâlcea, iar clasa a VIII-a (a XII-a) la Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu.

După absolvirea celor 12 clase a urmat și absolvit cursurile Facultății de Agrotehnică, Secția Pedologie (studiul solului) din cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” București, având printre profesori pe renumitul Gh. Ionescu - Sisești.

După terminarea facultății a fost repartizat de către Comisia Governamentală la ICAR - Institutul de Cercetări Agronomice al României din București. Cu data de 1. 02. 1954, a fost încadrat la ICAR, Secția Pedologie (studiul solurilor), secție care ulterior s-a transformat în Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie (ICPA) al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, institut în care a lucrat timp de 40 de ani (1. 02. 1954 - 28. 02. 1994). În toți acești ani, inginerul Nicolae Stângă a făcut cercetări în teren, laborator și pe câmpuri experimentale a însușirilor morfologice, fizice, chimice și de producție ale solurilor grele cu exces de umiditate permanentă și temporară, de natură freatică și pluvială, precum și cu elaborarea, proiectarea, construcția și verificarea experimentală a măsurilor de ameliorare și de sporire a capacității de producție a solurilor menționate din cuprinsul României.

În cei 40 de ani de activitate a fost încadrat succesiv în funcțiile de asistent de cercetare, cercetător, cercetător principal

III și cercetător principal II, responsabil de temă, șef de colectiv. În aceeași perioadă a beneficiat de 14 trimiteri în străinătate pentru informare, documentare și schimb de experiență, însumând 231 zile, în URSS, R.P. Ungaria, R.P. Bulgaria, R.D. Germană, Olanda, R.F. Germania.

Pe parcursul celor 40 de ani de activitate în cercetarea solurilor a elaborat și colaborat la elaborarea și publicarea a 112 lucrări științifice însumând 1.900 pagini, fiind autor la 57 lucrări, prim autor (în colectiv) la 38 lucrări și autor 2-5 la 17 lucrări publicate. A elaborat și colaborat la elaborarea și difuzarea în producție a 150 lucrări de extensiunea rezultatelor cercetării (rapoarte, studii, proiecte), lucrări însumând 7.900 pagini dactilografiate, fiind singur autor la 62 lucrări, prim autor (în colectiv) la 77 lucrări, autor 2-5 la 19 lucrări de extensiune.

Prin cele 112 lucrări și capitole (titluri publicate) a contribuit la evidențierea, definirea și fundamentarea a:

- 26 indicatori și concepte noi de caracterizare morfogenetică, fizică și hidrofizică a terenurilor și solurilor cu exces de umiditate;

- 12 procedee metodologice de caracterizare a terenurilor și solurilor cu exces de umiditate;

- 5 procedee tehnologice de ameliorare a terenurilor și solurilor cu exces de umiditate și a solurilor de sere.

Pe linia aceluiași domeniu tematic de cercetare a fost principalul colaborator și totodată responsabil din partea ICPA

București în colaborarea cu FZB - Muncheberg din R. D. Germană pe perioada 1975-1989.

După pensionare s-a retras în satul Bircii, comuna Benghești-Ciocadia, unde timp de 18 ani a desfășurat activitate în cadrul fermei familiale, proprietate prin moștenire a soției, precum și de îndrumare tehnologică a consătenilor.

În perioada 2012-2019 a elaborat și publicat în Revista „Fermierul” 7 articole, însumând 55 pagini, privind îmbunătățirea tehnologiilor de cultivare a plantelor în zonele colinare.

Activitatea inginerului-cercetător Nicolae Stângă a fost apreciată prin conferirea „Meritului Agricol” prin Decretul nr. 21/1974 și a Diplomei de Onoare conferită de Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Sisești” cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la înființarea Institutului de Cercetări Agronomice al României.

De asemenea, Primăria și Consiliul Local Novaci i-au atribuit la 7 septembrie 2013 o Diplomă de Excelență în semn de recunoaștere a contribuției aduse la sporirea prestigiului orașului Novaci.

Inginerul-cercetător Nicolae Stângă locuiește de 11 ani în Municipiul Târgu-Jiu. Este de apreciat faptul că în primăvara acestui an a venit la Novaci, la Cimitirul Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” și a adus îmbunătățiri locului care adăpostește pe cei dragi dănsului.

Constantin DĂRVĂREANU

Vremea doinelor

Românii, țara, fiecare dintre noi trecem în aceste zile prin grele încercări. SARS – COV 2, cum este denumit virusul care înfricoșează pe multă lume, creează scene apocaliptice. În jur vezi mai multă teamă, îngrijorare și durere decât bucurii. Guvernării, crezând că vor putea opri războiul invizibil, iau măsuri dintre cele mai dure și neașteptate. Lupta politică însă nu încetează, frățietatea în fața pericolului nu se vede la orizont. Dimpotrivă, crește încrâncenarea. Iataganele sunt scoase la vedere și taie în carne vie. Toate acestea în vreme ce țara este total descoperită în fața pericolelor economice și a dependenței de străini.

Dureros este faptul că unii cred că vom fi salvați de aliații europeni. Deocamdată, în afară de multe promisiuni, nu s-a văzut ceva cert. Fiecare țară luptă pentru supraviețuire. Nemții, francezii și italienii, dacă ar fi să numim doar pe câțiva dintre cei care ne spun că suntem tovarăși de drum, luptă și ei cu disperare, dar și cu oarecare succese în marile provocări pe care le parcurgem. Succesele lor se datorează faptului că au o industrie prosperă, institute de cercetare puternice și o bună organizare socială. Luptăm și noi, dar mai mult între noi. Cercetătorii noștri în microbiologie au pus la punct un vaccin care ne-ar ajuta să luptăm cu virusul acesta nenorocit, dar nu sunt luați în seamă. Mai marii țării sunt cu ochii pe americani, pe nemți sau francezi în această zonă.

La orizont apare spectrul unei crize economice nemaîntâlnite pentru țara noastră. Ne-a fost distrusă industria, o bună parte din pământurile roditoare a intrat pe mâna străinilor, unii dintre vecinii noștri abia așteaptă să rupă o bucată din țară. Așa se face că importăm cam 70% din mâncarea zilnică, să nu mai vorbim de alte bunuri de strictă necesitate, de la hârtie igienică la cuie, ta-

blă, carton asfaltat, ciment etc. Dacă țările de unde aducem aceste produse închid granițele, va trebui să facem post negru până la primăvară, când dă frunza, dacă vom mai scăpa careva dintre noi.

Așadar, trăim vremuri de restriște ca și moșii și strămoșii noștri mai apropiați sau mai îndepărtați. Ca un antidot spiritual i-am spune, aceștia au inventat doina, acele versuri acompaniate de o melodie răscolitoare, în care fiecare își cântă mai ales „durerile de care moare”, după cum zice un cunoscut vers. Dicționarele ne spun că doina este o creație lirică specifică poporului nostru și care exprimă sentimentul de dor, de jale sau de revoltă în fața unor realități, a unor evenimente sau stări sociale. De aceea în multe doine ale noastre se spune *Cine a zis întâi doina, arsă i-a fost inima*.

Cel care a cules multe din creațiile populare românești a fost V. Alecsandri. Impresionează și azi versurile uneia din doinele descoperite de marele poet și care sună așa de contemporan: Doină zic, doină suspin/Tot cu doina mă alin/Doină cânt, doină șoptesc/Tot cu doina mă hrănesc... Într-o altă versiune a unei doine, găsim expresii artistice de o rară profunzime: Frunză verde de negară/Vai săraca biată țară/Cum te-ajunge focul iară...

Vârful cel mai înalt al creației în acest domeniu este Doina lui Eminescu în care ni se spune: De la Nistru pân' la Tisa/Tot românul plânsu-mi-s-a/Că nu mai poate străbate/De-atâta străinătate.... Vai de biet român săracul/ Îndărăt tot dă ca racul/ Nici îi merge, nici se-ndeamnă/ Nici îi este toamna toamnă/ Nici e vară vara lui/ Și-i străin în țara lui. Pentru Barbu Ștefănescu Delavrancea doina este o poezie, un cântec al rezistenței, pentru că necazurile au întărit mereu sufletul românilor de-a lungul istoriei. De altfel, încă D. Cantemir spunea la vre-

mea lui că doina este un cântec de chemare la luptă. La rândul lui, Șt. O. Iosif consideră doina un cântec sfânt al poporului nostru. De aceea el lasă urmașilor ca un fel de testament versuri de o sensibilitate deosebită: Măine, când voi fi pământ/Nu uita nici tu - și zi-le/Zi-le doina, cântec sfânt/La copiii tăi, copile!

Vremurile pe care le trăim azi par să facă să renască doinele noastre străvechi. Remarcăm o frecvență sporită a creației doinelor legate de înstrăinare, de condițiile grele de viață ale celor plecați peste mări și țări pentru a avea unde să muncească sau ale celor rămași acasă. Amintim aici creațiile unor cantautori ca Tinu Vereșezan, Petrică Mățu-Stoian sau Alina Pinca și mai ales ale lui Constantin Lătărețu și Alexandra Bleaje. Încercând să recitesc și să reascult Doina înstrăinatului creată de C. Lătărețu, am observa că se ajunge greu la cântecul respectiv. Ciudat este că trebuie să ascultăm mai întâi alte cântece și când crezi că în sfârșit vei vedea și auzi Doina înstrăinatului, constăți că intervin tot felul de reclame sau alte intruziuni. Probabil că astfel de cântece nu sunt dorite de mai marii zilei, pentru că ele contrastează puternic cu zăgrăvirea idilică a vieții noastre de azi de o parte a mass-media.

După cum se știe, ceea ce i-a ținut pe români strâns uniți de-a lungul secolelor a fost credința, obiceiurile strămoșești și creațiile artistice autentice. Se înțelege că civilizațiile care nu au în patrimoniul lor doina și dorul ca axe fundamentale ale trăirii și muncii, nu văd cu ochi buni toate aceste valori. La noi însă astăzi, când au venit iarăși vijeliile istoriei și pericolele legate de ființe invizibile otrăvitoare, românul își caută alinarea și speranța în acest cântec sfânt – Doina.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Julian Bocâi - Început de noiembrie. Fotografie realizată la Novaci

LUCIA SILVIA PODEANU

Noiembrie

Târziu
noiembrie...
Vântul gonește
norii,
Crengile plopilor
dansează înalt,
După un cânt
doar de ele auzit.
Iar la fereastra mea

înflorit, din alt timp,
un trandafir
mi-aduce aminte de
La vie en rose...

ION C. DUȚĂ

Vine iarna

Vine iarna! Las' să vină
Albă vremilor Crăiasă!
Să se-așeze în grădină
Și pe flori și peste casă!

Pentru mine poți veni
Și pe toate să le-atingi
Când ți-e vrerea de-a pofti
Dar pe suflet să nu-mi ningi!

Tot ce ai, s-arunci cât vrei:
Flori de ger și flori de nea
Peste crini, pe brebenei
Dar pe sufletul meu, ba!
Pune nea unde vrei tu,
Peste largul zării-albastre,
Dar pe sufletul meu nu!
Îl vreau pasăre spre astre,
Smuls din ger, călcând văzduhul
Pur ca floarea de verbină
Ca să-l poată primi duhul
Într-o oază de lumină!

ALEXANDRU DELU OPRÎTESCU

Mesaj infinit

Gânduri, dorințe și vise,
Zbateri latente, creștine,
Trec în scânteia ce aprinse
Speranța de mâine.
Cuvântul cu noimă uzantă
Dospit în volume de piele,
Evocă trecutul și-nalță
Calea spre stele.
Mâna divină cuprinde
Eterul ce n-are contur,

În cuget prezentul descinde
Solemn și matur.
Pastrăm în poartă sărutul
A minții comoară,
Harul iubirii, tumultul,
Din piatră coboară.

Timpul prin rombul jumate
Se scurge-n zenit,
Din glie prin artă răzbate
Mesaj infinit.
Spre zări vibrează-n apus
Ecou ce n-are hotare,
Talentul de geniu indus
În sfânta chemare.

Faima înalță din lut
Credință, iubire,
Simbol ce poartă-n salut
A noastră menire.

ION FLOREA

La răscruci

La răscruci de flori și vânt
Ochii-mi limpezi te văzură
Cum grăbeai spre nicăieri
Cu sărutul stins pe gură.
Pe stamina unei flori
Strop de lacrimă rotund
Strălucește și-l culeg
Să rămâi sub stea plângând.

Constantin DĂRVĂREANU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.
Alina ȚICU, redactor
Cristian GRECOIU, redactor
Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI